
[2014-47-RE](#)

CAUSA 2014-47-RE

(Pyrénées, SA c/ Farré Mas)

Sentència del Tribunal Constitucional de l'11-5-2015 relativa al recurs d'empara 2014-47-RE

Número de registre 645-2014. Recurs d'empara

Sentència de l'11 de maig del 2015

BOPA núm. 42, del 27 de maig del 2015

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de desembre del 2014, per la representació processal de la societat Pyrénées, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 27 de maig del 2014 i contra l'aute del 25 de novembre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions objecte de recurs, retrotraient les actuacions al moment en què es va produir la vulneració al·legada, és a dir, en el moment de la designació del magistrat ponent. Subsidiàriament, que es constati que no es va notificar a aquesta part la composició de la Sala, ni la designació del ponent, moment en què hagués pogut fer valer la seva recusació. Més subsidiàriament, que es declari tan sols la nul·litat de la sentència per no estar degudament fonamentada en Dret, retrotraient les actuacions al moment del seu pronunciament;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 21 de gener del 2015;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2015, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empareda 2014-47-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 31 de març del 2015, per la representació processal de la societat recurrent;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 16 d'abril del 2015, per la representació processal del Sr. Jordi Farré Mas;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pierre Subra de Bieusses;

Antecedents

Primer

La societat Pyrénées, SA va procedir a l'acomiadament no causal del Sr. Jordi Farré Mas i li va abonar 72.843,42 € en concepte de preavis i de compensació econòmica per l'acomiadament no causal.

El Sr. Jordi Farré Mas va presentar una demanda laboral contra la societat Pyrénées, SA en què al·legava que havia estat acomiadat per un motiu discriminatori ocult, atès que l'acomiadament hauria volgut evitar la seva accessió a la condició de candidat a les eleccions, i posteriorment, representant dels treballadors d'aquesta societat. Com a conseqüència d'aquest acomiadament demanava diverses indemnitzacions.

Segon

El 3 d'octubre del 2013, la Secció Civil del Tribunal Unipersonal de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava la demanda formulada i absolia la societat Pyrénées, SA de totes les pretensions que s'hi contenien.

Tercer

La representació processal del Sr. Jordi Farré Mas va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència i, el 27 de maig del 2014, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar

una sentència en què estimava parcialment aquest recurs d'apel·lació i revocava la sentència de la primera instància en el sentit de condemnar la societat defenent a satisfer l'import de 109.390,50 €, més els interessos legals a comptar del 14 de juliol del 2011 i a cotitzar aquesta quantitat a la CASS, ja que l'extinció del contracte de treball s'havia de considerar il·legal pel fet que obeïa majoritàriament a la seva candidatura per al càrrec de delegat del personal.

Quart

La representació processal de la societat Pyrénées, SA va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia vulnerava els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Cinquè

El 25 de novembre del 2014, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un autèntic mitjançant el qual acordava no donar lloc a aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 19 de desembre del 2014, la representació processal de la societat Pyrénées, SA va interposar un recurs d'empara contra les resolucions esmentades de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part destaca que en aquesta causa es va tractar d'un acomiadament no causal, previst a l'article 90 del Codi de relacions laborals, és a dir, que no necessita cap explicació ni motivació particular, i precisa que el treballador no es trobava en cap dels supòsits d'exclusió que aquest mateix article preveu, ja que aquesta persona no era un representant dels treballadors. Precisa igualment que se li van abonar les quantitats corresponents al preavis i a la compensació econòmica que li pertocaven.

La sentència del Tribunal Superior de Justícia que revoca la sentència de la primera instància considera que el treballador acomiadat era candidat a les eleccions de delegat del personal i que s'havien d'aplicar, per analogia, les garanties previstes a l'article 113 del Codi esmentat a les persones elegides per a aquesta funció.

Ara bé, aquesta part insisteix en què el treballador acomiadat no havia presentat la seva candidatura, ni la mesa electoral l'havia proclamat candidat, cosa que l'interessat mateix reconeix en els seus escrits. I que la normativa i la jurisprudència estrangeres citades pel Tribunal Superior de Justícia per fonamentar la seva interpretació analògica no són aplicables en aquesta causa. Considera que la figura de l'acomiadament no causal no existeix en els països veïns, per tant, el dret substantiu d'aquests països no és comparable, i la seva jurisprudència sobre aquest punt tampoc.

Afirma que la utilització de l'analogia per salvar les llacunes de l'ordenament ha de respondre a condicions determinades sense les quals aquest instrument interpretatiu obre la via de l'arbitrarietat

que és incompatible amb els valors protegits per l'article 10.1 de la Constitució. Així mateix, cita la jurisprudència del Tribunal Constitucional relativa a aquest punt (sentència del 25 de maig del 2007, recaiguda en la causa 2006-22 i 25-RE) en què s'enumeren les condicions per poder aplicar l'analogia: l'existència d'una llacuna legal, la identitat entre el supòsit normatiu i aquell al qual pretén aplicar-se la norma i la no exclusió d'aquesta aplicació pel legislador, ja sigui expressa, ja sigui tàcita i en aquest últim supòsit pot ser deduïble de l'argument a contrario.

La part recurrent manifesta que no s'acompleix cap d'aquestes condicions i precisa que queda clar que el legislador va excloure de manera tàcita les garanties de protecció atorgades als representants dels treballadors a qualsevol altra figura, ja sigui la de candidat, ja sigui la del treballador que intenta postular per ser candidat.

Amb tot, la indemnització només està prevista per a tres tipus d'acomiadaments exactament taxats: l'acomiadament fet de forma indeguda, l'acomiadament improcedent i aquell que sigui injustificat. Ara bé, la sentència impugnada no emmarca l'acomiadament d'aquesta causa en cap d'aquests casos, sinó que el qualifica d'il·legal, tot i reconèixer que el cas d'autes no queda expressament tipificat en el Codi. Sobre aquest punt la part recurrent destaca que l'acomiadament va ser perfectament legal i es va efectuar sobre la base de l'article 90 del Codi de relacions laborals, que es va respectar escrupolosament.

La part recurrent conclou que la legislació aplicable és clara i atorga una protecció de caràcter temporal posterior al procés electoral, durant el mandat dels representants dels treballadors i un any després de la seva finalització i aquesta protecció no es pot fer extensiva als mers aspirants a candidat. Per tant, la interpretació analògica recolzada en normes i jurisprudència estrangera que no són d'aplicació al Principat d'Andorra esdevé arbitrària i vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part al·lega igualment que el magistrat va ser assalariat de la societat Pyrénées, SA i estava adscrit al mateix departament que el treballador acomiadat, cosa que constitueix de forma inequívoca una relació jurídica amb una de les parts. Afegeix que no es va notificar a aquesta part la composició de la Sala, ni la designació del ponent, moment en què hagués pogut fer valer la seva recusació.

Finalment, també denuncia la il·licitud formal que l'advocat del demandant va comparèixer en les actuacions actuant a l'hora com a advocat i com a procurador.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions objecte de recurs, retrotraient les actuacions al moment en què es va produir la vulneració al·legada, és a dir, en el moment de la designació del magistrat ponent. Subsidiàriament, que es constati que no es va notificar a aquesta part la composició de la Sala, ni la designació del ponent, moment en què hagués pogut fer valer la seva recusació. Més subsidiàriament, que es declari tan sols la nul·litat de la sentència per no estar degudament fonamentada en Dret, retrotraient les actuacions al moment del seu pronunciament.

La part recurrent demana igualment que s'admeti a tràmit aquest recurs d'empara amb efectes suspensius, ja que en cas de pronunciament favorable de les seves tesis tem no poder recuperar la indemnització abonada a l'altra part.

El 21 de gener del 2015, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què, després de destacar la naturalesa excepcional del recurs d'empara, manifesta que allò que pretén la part recurrent és la revisió de la interpretació i de l'aplicació del dret ordinari efectuades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Ara bé, declara que les resolucions objecte de recurs estan suficientment fonamentades, donen una resposta lògica a totes les pretensions de les parts i les valoracions de la norma d'aplicació que contenen no poden en absolut ser titllades d'arbitràries i s'han de considerar conformes a la comuna opinió del conjunt dels juristes.

El Ministeri Fiscal recorda que s'ha aplicat la protecció als candidats a representant dels treballadors no únicament mitjançant les normes internacionals en la matèria, sinó també per la normativa andorrana, fent referència en particular als articles 18 i 19 de la Constitució que estableixen els drets sindicals, així com el dret a la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors. D'acord amb l'article 39 d'aquesta Constitució aquests drets vinculen immediatament els poders públics a títol de drets directament aplicables, sense que el seu contingut pugui ser limitat per una llei.

Per consegüent, considera que la interpretació de la normativa de protecció sindical i de l'exercici dels drets dels treballadors efectuada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia és conforme als drets fonamentals i a les llibertats públiques especialment protegides.

A més, si una empresa pogués acomiadar lliurement qualsevol treballador que es trobés recollint les signatures per ser candidat, aquesta podria interferir en les eleccions dels representants dels treballadors de manera contrària a les prescripcions constitucionals.

Pel que fa a l'al·legació relativa a la vulneració del dret a un tribunal imparcial, destaca que no pot prosperar. En primer lloc, perquè aquest punt va ser resolt mitjançant l'auto del 23 de juliol del 2014 sense que aquest hagi estat objecte de cap impugnació i, d'altra banda, perquè no s'acompleixen els motius legalment previstos per a l'abstenció del magistrat ponent. Afegeix que la seva recusació no va tenir lloc, curiosament, fins que no va conèixer el resultat de la decisió que li era contrària.

Pel que fa al greuge relatiu a la coincidència en la mateixa persona de la condició de representació lletrada i processal, el Ministeri Fiscal manifesta que no existeix aquesta norma. Afegint que es desconeix quina seria la vulneració que aquesta coincidència implicaria per a la part recurrent.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Vuitè

El 13 de març del 2015, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit aquest recurs d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa a les parts per tal que presentessin les al·legacions que estimessin pertinents.

Novè

El 31 de març del 2015, la representació processal de la societat recurrent va presentar un escrit d'al·legacions en què s'oposa al contingut de l'informe del Ministeri Fiscal, reproduïx les al·legacions adduïdes en el seu escrit de recurs d'empara i reitera les seves peticions.

Desè

El 16 d'abril del 2015, la representació processal del Sr. Jordi Farré Mas va presentar un escrit d'al·legacions en què considera que allò que pretén la societat recurrent és la revisió de la causa com si d'una tercera instància es tractés.

Aquesta part discrepa del relat efectuat dels antecedents per la part adversa i considera que el motiu de l'acomiadament era el d'evitar la presència del Sr. Jordi Farré Mas en els òrgans representatius del personal, atès que degut a la seva experiència i antiguitat podia ser molest i incòmode per a l'empresa.

Segons el parer d'aquesta part la seva condició de candidat a delegat era un fet pacífic entre les parts tal com es desprèn de les actuacions de la causa.

Pel que fa a la interpretació efectuada pel Tribunal Superior de Justícia, aquesta part està d'acord amb l'anàlisi del Ministeri Fiscal i conclou que es va realitzar una interpretació conforme a la llei andorrana i a la seva Constitució, en particular, conforme als drets fonamentals i a les llibertats públiques especialment protegides. Així mateix, nega que la Sala Civil fonamenti les seves resolucions en el dret comparat, tan sols l'esmenta.

Pel que fa a la qualificació d'il·legal de l'acomiadament, retreu a la part recurrent que manifesti que aquesta part no havia utilitzat mai aquesta paraula, ja que tant en l'escrit de demanda, com en la sentència de la primera instància, que va ser favorable a la societat recurrent, s'utilitzava aquest adjectiu.

Pel que fa a la recusació del magistrat ponent de la causa, destaca que aquest punt va ser resolt mitjançant un aute del 23 de juliol del 2014, dictat per la Sala Penal. Aquest aute no va ser objecte d'impugnació en el seu moment, com tampoc ha estat impugnat davant el Tribunal Constitucional. Per tant, l'al·legació sobre aquest punt s'ha de desestimar. Tot i això, afegeix que, la part recurrent sabia qui era el ponent de la causa des de l'inici, sense formular cap oposició, com tampoc mai l'havia formulat en altres nombroses causes d'aquest ponent en què la societat recurrent era part. Aquesta part nega haver treballat amb el magistrat ponent fa 19 anys i al·lega que la part recurrent no va aportar cap prova sobre aquest punt. No obstant això, aquesta tampoc seria una causa d'inhibició de les contingudes a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia.

Finalment, recorda que la Llei qualificada de la Justícia no impedeix que una persona pugui ser representada pel seu advocat, sinó que ho autoritza expressament en l'article 102. Per tant, la lletrada del Sr. Jordi Farré Mas podia comparèixer, oposar-se i contestar l'incident de nul·litat d'actuacions presentat per la societat recurrent.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència en què denegui l'empara sol·licitada i que condemni la part recurrent al pagament de les costes processals, inclosos els honoraris d'advocat i, en el seu cas, de procurador.

El 23 d'abril del 2015, el Ministeri Fiscal, el 29 d'abril del mateix any, la representació processal del Sr. Jordi Farré Mas, i, el 4 de maig també del mateix any, la representació processal de la societat Pyrénées, SA van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

La societat recurrent al·lega que les resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia impugnades (sentència del 27 de maig del 2014 i aute del 25 de novembre del mateix any) haurien vulnerat l'article 10.1 de la Constitució, concretament els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

Algunes de les al·legacions adduïdes a títol subsidiari, per exemple, les conseqüències que podrien derivar-se del fet que com que la part adversa es troba actualment sense treball, podria abandonar el país, no poden retenir l'atenció d'aquest Tribunal, ja que estan manifestament mancades de contingut constitucional i, de manera més àmplia, estan mancades de contingut jurídic.

Dit això, si bé les al·legacions principals de la societat recurrent estan àmpliament desenvolupades i no sempre estan expressades amb una claredat suficient, no obstant això, es poden sintetitzar de manera breu.

La societat recurrent al·lega essencialment:

- d'una banda que, *"la interpretació teleològica i sistemàtica de la norma (efectuada pel TSJ) arriba a la conclusió de reconèixer als presumptes "candidats" les garanties legals que envolten la figura dels delegats de personal, a banda de ser inaplicable a la situació del Sr. Jordi Farré Mas (...) constitueix una absoluta arbitrietat";*

- d'altra banda que *"el Magistrat que ha actuat com a ponent en els presents autes tenia l'obligació d'abstenir-se, per donar-se el supòsit previst a l'article 73 de la Llei Qualificada de la Justícia."*

Segon

Pel que fa a la interpretació de la llei efectuada per la Sala Civil, es retreu, entre altres arguments, que la Sala s'hauria referit a una recomanació de l'OIT, al Codi de treball francès i a una sentència del Tribunal Constitucional espanyol per fonamentar la seva decisió.

Quant a la recomanació de l'Organització Internacional del Treball (OIT), la part recurrent considera

que ha estat invocada de manera no fonamentada, ja que aquestes recomanacions no estan publicades i que d'acord amb les disposicions de l'article 3.4 de la Constitució "*Els tractats i acords internacionals s'integren en l'ordenament jurídic a partir de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*". Per consegüent, les recomanacions de l'OIT "*No són vinculants i, doncs, no tenen eficàcia jurídica a Andorra*."

Aquest argument és inoperant, ja que de la lectura de la motivació de la jurisdicció ordinària, no es desprèn de cap manera que aquesta s'hagi considerat vinculada per la recomanació esmentada i que hagi pretès aplicar-la. Simplement, tal com ho fa amb el Codi de treball francès i la jurisprudència constitucional espanyola, la Sala Civil va cercar un element de comparació per tal d'aclarir la seva pròpia anàlisi.

Des del punt de vista de la societat recurrent, aquesta manera de fer estaria igualment viciada, perquè tant el text de l'OIT, com les disposicions esmentades del Codi de treball francès i la sentència del Tribunal Constitucional espanyol no tindrien "*cap relació amb el cas present*."

En relació amb aquesta al·legació que també va ser formulada davant el Tribunal Superior de Justícia, hem de constatar que l'auto del 25 de novembre del 2014 que desestima l'incident de nul·litat d'actuacions dóna unes respostes detallades i argumentades que, certament, no aconsegueixen convèncer a la societat recurrent, però que, no obstant això, no són il·lògiques, ni arbitràries.

Per tant, aquesta primera al·legació no pot prosperar.

Si bé la consulta al dret comparat no mancava d'interès per a la jurisdicció ordinària, pel que fa a l'exercici del dret del qual es tracta en aquesta causa, també cal constatar que aquest dret ha de ser tingut en compte, sobretot, com així ho destaca el Ministeri Fiscal, des del punt de vista de la "*pròpia normativa andorrana d'aplicació als candidats a representant dels treballadors*" i des "*d'una òptica purament constitucional*."

Tercer

La societat recurrent impugna el principi mateix del recurs a una interpretació del Codi de relacions laborals. Segons el seu parer, seria arbitrari interpretar a favor dels candidats o dels mers aspirants a candidat "*una legislació tan clara com la nostra, que atorga protecció de caràcter temporal posterior al procés electoral, durant el mandat dels representants dels treballadors i un any després de finalitzar-lo*".

Legislació que, a través de l'article 113 del Codi de relacions laborals, estableix únicament, cosa que ningú discuteix, les garanties de les quals es beneficien els representants dels treballadors i, en particular, "*No ser objecte d'acomiadament ni de sanció durant l'exercici de les seves funcions ni dins l'any següent a la conclusió del seu mandat*."

Per consegüent, segons el parer també de la societat recurrent, per tal com la no inclusió del candidat en les garanties resulta de la voluntat expressa del legislador, no es pot efectuar una interpretació per analogia.

Així mateix, la part recurrent considera que l'afirmació de la sentència impugnada que reconeix als candidats, per raó d'una interpretació teleològica i sistemàtica de la norma, les garanties legals que

envolten la figura dels delegats del personal, no està fonamentada.

I que la interpretació de la llei efectuada pel Tribunal Superior de Justícia està tant més injustificada que per tal que es pugui efectuar una interpretació per analogia, caldria que s'acomplissin tres condicions, cosa que en aquesta causa no succeeix.

Efectivament, la societat recurrent addueix:

- que *"No ens trobem amb una llacuna legal"* ja que *"aquell treballador que es troba recollint signatures per a poder ser admès com a candidat a representant dels treballadors, no es troba emparat per cap tipus de protecció i garanties en el Codi de relacions laborals."*

- que *"No hi ha identitat entre el supòsit normatiu (el candidat que resulta elegit) i aquell al que es pretén aplicar la norma."*

- que *"És meridianament clar que el legislador va excloure de manera tàcita les garanties i protecció atorgades als representants dels treballadors a qualsevol altra figura, ja sigui la de candidat, ja sigui la de treballador que s'intenta postular per a ser candidat."*

En relació amb aquests punts que ja van ser invocats davant seu, el Tribunal Superior de Justícia va desenvolupar elements de resposta substancials, als quals ens referirem més endavant, els quals no permeten concloure a una manca de motivació i que no poden de cap manera ser qualificats d'il·lògics o d'arbitraris.

En realitat aquests tres arguments es poden reunir en un de sol, és a dir, l'afirmació que consisteix a manifestar que el legislador va voler, de manera tàcita però clara, limitar estrictament les garanties i les proteccions tan sols als representants dels treballadors i va voler excloure'n els candidats.

Efectivament, si s'admet, per les necessitats del raonament, que el legislador va voler consagrar l'exclusió d'aquells que no són representants dels treballadors, per via de conseqüència, no hi ha cap llacuna legal i no hi ha identitat de supòsit normatiu entre el cas del delegat del personal i el del candidat a aquesta funció.

Per tant, la qüestió rau en saber si amb l'article 113 del Codi de relacions laborals, el legislador, amb el seu silenci, va voler o no va voler excloure el candidat de la protecció atorgada de manera explícita als representants electes dels treballadors.

Segons el parer de la societat recurrent, no hi ha cap dubte sobre el sentit del silenci del legislador en relació amb el candidat. Com ja s'ha dit, al·lega que seria *"meridianament clar que el legislador va excloure de manera tàcita"*, de manera que *"la no inclusió del candidat en les garanties responia a la voluntat expressa del legislador."*

Sobre això, podem dir de manera incident que és curiós que una suposada exclusió tàcita resultant del silenci del legislador es presenti al mateix temps com l'expressió de la voluntat expressa d'aquest.

Dit això, anant a allò que és essencial, la interpretació efectuada per la societat recurrent (que en realitat es limita a una afirmació que no sosté cap demostració) implica que es tingui únicament en compte el redactat literal de l'article 113 del Codi de relacions laborals, sense valorar la necessitat de l'anàlisi, no tan sols per si mateix, sinó també per referència a un text més ampli, en relació amb

altres disposicions d'aquest mateix Codi i a certes disposicions constitucionals que han de condicionar-ne el sentit.

La part recurrent omet aquesta valoració, tanmateix el Tribunal Superior de Justícia sí que l'efectua i algunes de les seves motivacions són en aquest sentit aclaridores. Així doncs, a diferència de la lectura literal de la societat recurrent, la sentència del 27 de maig del 2014 considera en relació amb l'article 113 del Codi de relacions laborals que *"cal superar aquest obstacle literal i recercar les dues finalitats que persegueix la norma esmentada i la resta de l'ordenament jurídic, a saber: una elecció democràtica dels representants dels assalariats (títol IV del Codi de relacions laborals) i la promoció del lliure desenvolupament de la personalitat de la persona treballadora."*

Promoció que *"no s'aconsegueix quan l'empara posa límits al dret de representació col·lectiva -reconegut a l'article 109- i que persegueix la millora de les condicions laborals. Per conciliar i fer efectius aquests drets, la garantia que confereix l'article 98.5 (en matèria d'indemnització per acomiadament) s'ha de fer extensiva doncs als candidats i així evitar qualsevol ingerència patronal dins el procés de designació dels delegats de personal."*

A això cal afegir la consideració que la necessitat de superar l'obstacle literal de l'article 113 esmentat també es justifica perquè s'han de tenir en compte els drets constitucionalment garantits als quals la llei està evidentment subordinada.

Efectivament, com ho destaca encertadament el Ministeri Fiscal, des d'una òptica purament constitucional, recolza igualment la solució proposada pel Tribunal Superior de Justícia el fet que *"l'article 18 de la Carta Magna reconeix els drets sindicals, i l'article 19 estableix, ensems, el dret a la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors, drets fonamentals i llibertats públiques aquests que de conformitat amb el que disposa l'article 39 de la mateixa Constitució es troben garantits d'una forma especial, vinculant immediatament els poders públics a títol de Dret directament aplicable, sense que el seu contingut pugui ésser limitat per la Llei i havent d'ésser protegits pels tribunals."*

Per consegüent, hem d'admetre que la impugnació de la interpretació efectuada pel Tribunal Superior de Justícia, tal com ha estat formulada, és a dir, per no ser una interpretació literal i restrictiva de l'article 113 del Codi esmentat, no pot prosperar.

Quart

Sobre aquest mateix punt relatiu a la interpretació efectuada pel Tribunal Superior de Justícia cal analitzar encara un altre argument de la societat recurrent.

Tot i afirmar (cosa que des del punt de vista de la societat recurrent hauria lògicament de ser una afirmació suficient) que la interpretació esmentada que duria a assimilar el candidat al representant del personal constituïria *"una absoluta arbitrarietat"* i hauria, per tant, de ser censurada, la societat recurrent intenta, de manera insistent i a vegades reiterativa, establir una distinció particular entre candidat i no candidat. Això, perquè la interpretació favorable al candidat, l'encert de la qual s'impugna de manera radical, no es podria aplicar a la part adversa en aquesta causa, ja que aquesta persona no podia ser considerada vàlidament com un candidat.

Per tal d'arribar a aquesta conclusió la societat recurrent al·lega, una vegada més, la necessitat d'una anàlisi literal dels texts aplicables, és a dir, dels articles 115 i 118 del Codi de relacions

laborals.

D'acord amb l'article 115 "*Poden presentar-se com a candidats a les eleccions de delegats de personal els treballadors que avalin la seva candidatura amb un nombre de signatures d'electors equivalent almenys al vint per cent de la plantilla total de l'empresa*".

Segons les disposicions de l'article 118 "*La mesa electoral*" té, entre altres funcions, la de "*Rebre i proclamar les candidatures que es presentin*."

D'aquestes disposicions, la societat recurrent en dedueix que ja que a la data de l'acomiadament, la mesa electoral encara no havia estat constituïda i que, per consegüent, el treballador acomiadat no havia pogut presentar encara la seva candidatura, que aquesta fos rebuda i proclamada "*en cap cas podia ser considerat com a candidat a representant dels treballadors*."

Aquesta anàlisi es pot discutir, ja que en realitat hi ha diverses maneres d'apreciar l'abast de les disposicions esmentades.

O bé, com ho considera la societat recurrent, és a partir de la proclamació de la seva candidatura que la persona proclamada gaudiria de les diverses disposicions legislatives aplicables als candidats, és a dir, del dret a ser votat i, si s'escau, del dret a ser elegit i del dret a beneficiar-se de les garanties inherents a la qualitat de candidat.

O bé hi ha una distinció entre aquests dos tipus de drets. El caràcter oficial de la candidatura al qual correspon el dret a proposar-se a la votació dels electors i, si s'escau, el dret a ser declarat elegit derivaria de la proclamació per la mesa electoral. El dret a beneficiar-se de les garanties i de les proteccions s'aplicaria, per contra, ja abans d'aquesta proclamació, a partir del moment en què un cop iniciat el procés electoral, el treballador hauria manifestat públicament la seva intenció d'obtenir la seva candidatura, concretament mitjançant la recerca de les signatures necessàries i que aquesta intenció era sabuda per l'empresa.

A partir del moment en què, com acabem d'exposar, tant el Codi de relacions laborals com les disposicions constitucionals consagren el dret sindical i el dret a defensar els interessos econòmics i socials dels treballadors, dins d'aquesta perspectiva del principi de l'elecció democràtica, és evident que és la segona hipòtesi aquella que ha de prevaldre.

Per tal que l'elecció sigui democràtica, d'acord amb les exigències del Codi de relacions laborals i, en particular, d'acord amb el seu capítol II del títol IV, cal que, com ho precisa la sentència del 27 de maig del 2014, l'empresa no pugui immiscir-se en el procés electoral, no promogui alguns candidats i no obstaculitzi l'elecció d'alguns altres.

No obstant això, aquest seria el cas amb la interpretació efectuada per la part recurrent. Tot i declarar-se convençuda que el Codi de relacions laborals exclou formalment el candidat del benefici de les garanties i de les proteccions reservades al delegat del personal electe, al·lega que cas que es considerés altrament, aleshores aquestes garanties i proteccions només podrien aplicar-se al treballador proclamat candidat. Prèviament a aquesta proclamació, el postulant a la candidatura no es beneficiaria de cap protecció o de cap garantia i podria, per exemple, ser lliurement objecte d'un acomiadament no causal.

En aquestes condicions les proteccions i les garanties reconegudes únicament al candidat proclamat per la mesa electoral estarien mancades d'una gran part del seu abast.

Efectivament, una vegada endegat el procés electoral i coneguda públicament la intenció de tal o tal treballador de presentar-se a les eleccions (mitjançant en particular la recerca de les signatures necessàries) l'empresari podria recórrer a l'acomiadament no causal per tal d'obstaculitzar aquesta intenció i impedir d'aquesta manera al treballador (atès que deixaria de ser-ho) sotmetre's a la votació del cos electoral.

És evident que ens trobem davant una ingerència contrària al caràcter democràtic de l'elecció i al dret a defensar els interessos dels treballadors.

Com ho precisa l'informe del Ministeri Fiscal, al qual no podem no subscriure sobre aquest punt, això *"portaria a l'absurd de buidar de contingut l'efectiu exercici d'aquests drets fonamentals, donat que l'empresa podria lliurement acomiadar qualsevol treballador que es trobés recollint les signatures per a l'exercici dels seus drets sindicals, interferint en conseqüència en les eleccions dels representants dels treballadors de manera contrària a les prescripcions constitucionals."*

Per tant, s'ha de desestimar l'argument de la societat recurrent que consisteix a pretendre que la interpretació jurisprudencial que condueix a atorgar al candidat el benefici de les garanties i de les proteccions atorgades al representant dels treballadors, d'acord amb l'article 113 del Codi de relacions laborals, ha de ser considerat en qualsevol cas *"inaplicable a la situació del Sr Jordi Farré Mas per no ser candidat."*

Cinquè

En aquestes condicions, cal examinar encara un altre argument de la societat recurrent.

Al·legant que l'acomiadament no causal és, per definició, un acomiadament que no ha d'estar motivat i adduint que el Tribunal li hauria imputat indegudament i a detriment seu la càrrega de la prova, la societat recurrent considera que aquest acomiadament no podia ser jutjat il·legal.

Segons el seu parer, no és la societat que ha de demostrar que *"el comiat del treballador sigui aliè a la condició de candidat del Sr Jordi Farré Mas"* i que en realitat el seu acomiadament *"no representa cap mena de represàlia"*, sinó que considera que a partir del moment en què aquest acomiadament no causal compleix els requisits formals i satisfà el preavís i la compensació econòmica previstes *"no pot en cap cas (...) convertir-se en injustificat o improcedent, i molt menys en il·legal."*

En veritat, i tot i que en aquesta causa alguns indicis significatius podrien permetre pensar que l'acomiadament no seria del tot aliè a la demanda electoral de l'interessat, la qüestió d'una suposada motivació implícita no té en realitat una importància vertadera.

Pel que fa al representant dels treballadors en exercici, està clar que no pot ser objecte d'un acomiadament i, per tant, d'un acomiadament no causal. Si es posés en pràctica un acomiadament no causal, encara que fos dins el respecte de les condicions formals i de les condicions de preavís i de compensació econòmica, aquest acomiadament seria necessàriament il·legal.

Per consegüent, a partir del moment en què aquesta garantia, tal com és interpretada per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia, ha de ser considerada com aplicable al candidat, tant després com abans de la seva proclamació, la seva situació ha de considerar-se de manera idèntica a la del representant dels treballadors establerta a l'article 113 del Codi de relacions

laborals.

L'acomiadament no causal en aquest supòsit, seria, de la mateixa manera, necessàriament il·legal. Això és allò que succeeix en aquesta causa, sense que sigui necessari per tal de concloure a la il·legalitat de l'acomiadament determinar si, en aquest cas concret, el recurs a l'acomiadament no causal dissimularia o no "*un acte de discriminació per raó de la seva condició de candidat a delegat del personal.*"

Aquest argument d'impugnació de les decisions de la jurisdicció ordinària tampoc és procedent.

Sisè

En un altre pla, la societat recurrent al·lega també que s'hauria vulnerat el seu dret "*a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.*"

Perquè en aquesta causa "*el Magistrat ponent, va ser assalariat de la societat Pyrénées, SA, el que de forma inequívoca constitueix una relació jurídica amb una de les parts, estant adscrit al mateix departament (àrea administrativa i financera) que el Sr. Jordi Farré Mas.*"

En aquestes condicions, segons la societat recurrent aquesta situació del ponent està establerta a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia d'acord amb el qual "*Els Batlles i Magistrats hauran d'abstenir-se i, en cas de no fer-ho, podran ser recusats*" en un cert nombre de casos entre els quals el fet de "*tenir o haver tingut qualsevulla relació jurídica mercantil o econòmica amb qualsevulla de les parts o els seus advocats.*"

Mentre que coneixia des de feia temps el fet que el magistrat ponent havia estat assalariat seu, ja que això havia succeït feia vora vint anys i havia finalitzat feia temps, la societat recurrent no va invocar la manca d'imparcialitat del jutge fins al 6 de juny del 2014, en el seu incident de nul·litat d'actuacions, és a dir, després del pronunciament de la sentència que no li donava la raó i que està en aquest cas impugnada en empara.

Mitjançant un aute del 23 de juliol del mateix any, que no ha estat impugnat en el marc d'aquest recurs d'empara, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va motivar de manera explícita la seva decisió de desestimar aquesta demanda de recusació.

Només cal examinar aquesta decisió per verificar que els motius que desenvolupa de manera precisa no poden ser, de cap manera, (tot i que no convencin a la societat recurrent) titllats d'arbitraris o d'il·lògics.

Tanmateix, en veritat, malgrat la seva contundència, potser només siguin subsidiaris.

Si bé la situació és evident per a la societat recurrent, hom pot demanar-se si el fet que dues persones siguin assalariades en la mateixa empresa i en el mateix departament d'aquesta empresa correspon a la realitat de la relació establerta per la Llei qualificada de la Justícia que esmenta una "*relació jurídica mercantil o econòmica*". Allò que la Llei exposa no és una simple relació jurídica, sinó una relació jurídica "*mercantil o econòmica*". Ara bé, és difícil veure, ja que en realitat aquest no és el cas, com el fet de treballar en una mateixa empresa com a assalariat generaria una relació "*mercantil o econòmica*" entre aquests assalariats.

Més encara, si negligint la precisió establerta en la Llei ens limitem al supòsit d'una simple relació jurídica, tampoc s'acaba de copsar per què el fet que dues persones siguin assalariades de la mateixa empresa generaria entre elles una relació jurídica. Certament, una relació contractual i, per tant, jurídica existeix entre cada una d'elles i la societat, però d'aquesta doble relació jurídica entre l'empresa i els assalariats no es dedueix cap relació jurídica entre els assalariats mateixos.

Per consegüent, és de manera vana que la societat recurrent invoca l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia per al·legar una vulneració del seu dret constitucional a un tribunal imparcial, perquè no es pot considerar que el magistrat impugnat hagi tingut una relació "*jurídica mercantil o econòmica*" amb la part adversa.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar l'empara sol·licitada per la representació processal de la societat Pyrénées, SA en tots els seus punts.

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar la part recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat Pyrénées, SA, a la representació processal del Sr. Jordi Farré Mas, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, l'11 de maig del 2015.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Pierre Subra de Bieusses
Magistrat

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

